

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 Oslo

<i>Deres referanse</i>	<i>Vår referanse</i>	<i>Dato</i>
201105936 ES KES/IHO/bj	201101374	22.02.2012

Høring – NOU 2011: 13 ”Når sant skal skrives” – høringssvar fra Kripos

Det vises til Justisdepartementets brev av 30.08.2011 hvor Juryutvalgets utredning NOU 2011:13 ”Når sant skal skrives” er sendt på høring med frist til 01.03.2012. Frist til POD er 17.02.2012.

Utvalgets mandat følger av NOUen kapittel 2. Hovedspørsmålet er om det fortsatt skal være en juryordning og i tilfelle i hvilken form, eller om juryen bør erstattes av meddomsrett. Utvalget ble også bedt om å ta stilling til dommersammensetningen i øvrige saker som behandles i lagmannsretten, samt om det i ankeforhandlingen bør være adgang til avspilling av videoopptak av forklaringer avgitt i tingretten.

Med hensyn til hovedspørsmålet har utvalget delt seg i to fraksjoner, der den ene går inn for å videreføre jury/lagrettordningen, (lagrettsfraksjonen) mens den andre går inn for å erstatte lagretten med meddomsrett, (meddomsrettsfraksjonen). Uavhengig av løsning er samtlige av utvalgets medlemmer enige om at avgjørelsen av skyldspørsmålet skal begrunnes i alle saker.

Tema for utredningen er mer en rettspolitisk enn en juridisk diskusjon. Kripos erfaring bygger på aktorering av egne saker, medaktør sammen med statsadvokat ved Det nasjonale statsadvokatembetet, samt erfaring fra bistandssaker.

Kripos er enig med utvalget i at avgjørelsen av skyldspørsmålet må begrunnes og kommenteres ikke dette ytterligere. Kripos slutter seg for øvrig til meddomsrettsfraksjonens synspunkter og vurderinger og vil i det følgende under punkt I komme nærmere inn på juryspørsmålet. Under punkt II kommenteres dommersammensetningen i øvrige saker som behandles i lagmannsretten, mens det under punkt III kommenteres adgangen til avspilling av lyd og bilde i ankeinstansen. Avslutningsvis gjøres en vurdering basert på Kripos egne erfaringer.

Kripos

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet
Brynsalléen 6, Postboks 8163 Dep, 0034 OSLO
Tlf: 23 20 80 00 Faks: 23 20 88 80
E-post: kripos@politiet.no

Org.nr.: 974 760 827

I. Juryordningen

Det viktigste hensynet når man skal vurdere prosessform er hvilken løsning som er best egnet til å sikre riktige avgjørelser. Kripos er i likhet med meddomsrettsfraksjonen av den oppfatning at meddomsrett er den best egnede prosessform. Meddomsrett er en etablert og velfungerende ordning. Prosessreglene er kjent og vil kun måtte være gjenstand for mindre endringer. Meddomsrett er videre en prosessordning som ikke har vært gjenstand for den kritikk og debatt som har vært rundt juryordningen. Lekdommerinnslaget videreføres med den sammensetningen som meddomsretts-fraksjonen foreslår.

Etter å ha gjennomgått lagrettsfraksjonens begrunnelse for å beholde juryordningen kan det synes som om den egentlige årsaken til at juryordningen ønskes videreført (med endringer), er at man finner holdepunkter for at lekdommere i egenskap av jurymedlemmer er mer tilbøyelige til å frifinne enn lekdommere som opptrer som meddommere.

Kripos peker på at det ikke nødvendigvis er slik at frifinnelse vil si det samme som best mulig rettsikkerhet eller en riktig dom. Det er grunn til å sette spørsmålsteget ved rettsikkerhet for hvem, for siktede eller for fornærmede.

Etterforskning av Kripos sine egne saker har økt i kompleksitet og omfang. Sakenes internasjonale karakter, omfattende bevismateriale, samt nye og relativt ukjente rettsområder som for eksempel i krigsforbrytersakene, gjør det betenkelig med en videreføring av juryordningen slik lagrettsfraksjonen går inn for.

Kripos viser til den begrunnelse meddomsrettsfraksjonen gir i punkt 10.3 og tiltrer denne i sin helhet.

II. Dommersammensetningen i øvrige saker som behandles i lagmannsretten.

Kripos tiltrer meddomsrettsfraksjonens vurdering og har intet særskilt å bemerke utover dette.

III. Adgang til avspilling av lyd og bilde i ankeinstansen.

Hovedregelen i norsk straffeprosess er at forhandlingene skal være muntlige og at bevisene skal føres direkte for retten. Samtidig har retten en plikt til å få saken best mulig opplyst.

Et samlet utvalg har foreslått at lyd - og bildeopptak av forklaring fra vitner i tingretten skal kunne spilles av før et vitne forklarer seg i ankeinstansen dersom ny forklaring vil innebære en uforholdsmessig tung byrde og det er forsvarlig av hensyn til sakens opplysning. Det er særlig hensynet til fornærmede og sårbare vitner som tilsier en slikt forslag.

Kripos tiltrer forslaget men er samtidig av den oppfatning at enkelte sakstyper i seg selv bør kunne tilsi avspilling av lyd og bilde. Det vises særlig til saker mot krigsforbrytere hvor Kripos har et særskilt etterforskningsansvar. I tillegg til at det kan innebære en uforholdsmessig tung byrde å vitne i denne type saker, er det et moment at det er kostbart å fremstille vitnene gjentatte ganger, for eksempel fra Sri Lanka eller Rwanda. Det er videre en reell fare for at vitnene vil "hoppe av" og søke asyl. I disse sakene bør hovedregelen være at lyd og bilde spilles av i ankeinstansen, forutsatt at kontradiksjon er ivaretatt i første instans. Hensynet til kontradiksjon vil som oftest være ivaretatt ved at vitnet møter og forklarer seg i første instans og at alle parter har fått anledning til å stille spørsmål til vitnet. Supplerende spørsmål kan gjennomføres via fjernavhør.

IV: Egne erfaringer

Med hensyn til lyd og bilde er det Kripos' erfaring at teknisk opptaksutstyr i tingretten/ e sjelden eller aldri fungerer. Av denne grunn ber Kripos rutinemessig retten om tillatelse til eget opptak. Inntil utstyr er på plass i retten bør politiet tilby bistand til opptak og la det følge sakens dokumenter.

Med hilsen

Ketil Haukaas
ass. sjef Kripos

Saksbehandler:
Trude Antonsen
Tlf.: 23 20 86 83